

Briuselis, 2020 m. balandžio 21 d.
REV3. Ši pranešimo redakcija
pakeičia 2019 m. kovo 13 d.
pranešimą (REV2)

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR ES TAISYKLĖS DĖL EUROPOS DARBO TARYBŲ

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiąja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d.³ Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė⁴.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derėsis dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skirtųsi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁵, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Be to, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė taps trečiąja šalimi ES teisės įgyvendinimo ir taikymo ES valstybėse narėse srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

- ¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.
- ² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).
- ³ Iki 2020 m. liepos 1 d. pereinamasis laikotarpis gali būti vieną kartą pratęstas ne ilgiau kaip 1 arba 2 metams (Susitarimo dėl išstojimo 132 straipsnio 1 dalis). Kol kas Jungtinės Karalystės vyriausybė yra atmetusi galimybę pratęsti tą laikotarpį.
- ⁴ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.
- ⁵ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilmė ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

Į Direktyvos 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo⁶ taikymo sritį patenkančioms bendrovėms, kurios turi darbuotojų Jungtinėje Karalystėje, visų pirma rekomenduojama atsižvelgiant į šį pranešimą įvertinti pereinamojo laikotarpio pabaigos pasekmes.

Pastaba

Šiame pranešime neaptariama ES bendrovių teisė, visų pirma JK išstojimo pasekmės Europos bendrovių teisinėms formoms.

Šie aspektai aptariami šiuo metu rengiamuose arba jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁷.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinei Karalystei bus nebetaikomos Direktyvoje 2009/38/EB išdėstytos tarpvalstybiniu mastu veikiančių įmonių darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais taisyklės. Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

1. DIREKTYVOS 2009/38/EB TAIKYMUI NUSTATYTOS RIBOS

Direktyvoje 2009/38/EB išdėstytos Europos darbo tarybų steigimo, jų veikimo ir galimo veiklos nutraukimo sąlygos. Visų pirma, 2009/38/EB 2 straipsnyje apibrėžiama Bendrijos mastu veikianči įmonė – bet kokia įmonė, turinti bent 1 000 darbuotojų valstybėse narėse ir bent 150 darbuotojų kiekvienoje iš mažiausiai dviejų valstybių narių. Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupė – įmonių grupė, turinti tokius požymius:

- bent 1 000 darbuotojų valstybėse narėse,
- bent dvi grupės priklausančias įmones skirtingose valstybėse narėse,

taip pat

- bent vieną grupei priklausančią įmonę, turinčią bent 150 darbuotojų vienoje valstybėje narėje, ir bent vieną kitą grupei priklausančią įmonę, turinčią bent 150 darbuotojų kitoje valstybėje narėje.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui nustatant, ar įmonė arba įmonių grupė yra Bendrijos mastu veikianči įmonė arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupė, kurioms taikoma Direktyva 2009/38/EB, Jungtinė Karalystė nebus laikoma valstybe nare, o darbuotojai, dirbantys Jungtinėje Karalystėje, nebus laikomi valstybėse narėse dirbančiais darbuotojais.

⁶ 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo (OL L 122, 2009 5 16, p. 28).

⁷ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_it

Dėl šių priežasčių, jei pasibaigus pereinamajam laikotarpiui nustatytos ribos būtų nepasiektos, iš Direktyvos 2009/38/EB taikymo kylančios teisės ir pareigos būtų nebetaikomos net ir jau įsteigtai Europos darbo tarybai. Tokia darbo taryba galėtų toliau veikti pagal atitinkamą nacionalinę teisę.

Pereinamojo laikotarpio pabaiga taip pat gali padaryti poveikį centrinės administracijos pareigai pradėti derybas dėl Europos darbo tarybos įsteigimo ar informavimo ir konsultavimosi tvarkos nustatymo savo iniciatyva arba raštu paprašius mažiausiai 100 darbuotojų arba jų atstovų ne mažiau kaip dviejose mažiausiai dviejų skirtingų valstybių narių įmonėse ar padaliniuose (Direktyvos 2009/38/EB 5 straipsnio 1 dalis).

2. JK ĮMONĖS DARBUOTOJŲ DALYVAVIMAS EUROPOS DARBO TARYBOSE

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui JK įmonės darbuotojų dalyvavimas nelaikomas valstybės narės įmonės darbuotojų dalyvavimu (žr. pirmiau), tačiau Direktyvoje 2009/38/EB numatyta Europos darbo tarybose leisti dalyvauti atstovams iš trečiųjų šalių⁸. Todėl Jungtinės Karalystės atstovai galės dalyvauti Europos darbo tarybose, jei tai bus numatyta Direktyvos 2009/38/EB 6 straipsnyje nurodytame atitinkamame susitarime.

3. REIKALAVIMAI CENTRINĖS ADMINISTRACIJOS AR CENTRINĖS ADMINISTRACIJOS ATSTOVO VIETAI

Pagal Direktyvos 2009/38/EB 4 straipsnio 1 ir 2 dalis centrinė administracija ar centrinės administracijos atstovas turi būti ES. Todėl pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Europos darbo tarybų, kurios ir toliau atitiks Direktyvos 2009/38/EB 2 straipsnyje nustatytas Sąjungos ribas, bet kurių centrinė administracija ar jos atstovas yra Jungtinėje Karalystėje, atveju arba centrinė administracija turės būti perkelta į valstybę narę, arba centrinė administracija turės paskirti naują atstavą valstybėje narėje. Jei centrinė administracija iki pereinamojo laikotarpio pabaigos nesiimtų vieno iš šių veiksmų, nuo tos dienos atstovo vaidmuo bus automatiškai perduotas padaliniui arba grupei priklausančiai įmonei, kuriuose dirba didžiausias iš visų valstybių narių darbuotojų skaičius, tapsiantiems preziumuojama centrine administracija pagal Direktyvos 2009/38/EB 4 straipsnio 3 dalį.

4. DIREKTYVOS 2009/38/EB 6 STRAIPSNYJE NURODYTAM SUSITARIMUI TAIKOMA TEISĖ

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui siekiant garantuoti, kad ES būtų toliau užtikrinamos Direktyva 2009/38/EB suteikiamos darbuotojų teisės, taikytina bus valstybės narės, kurioje yra centrinė administracija, preziumuojama centrinė administracija arba centrinės administracijos atstovas, teisė.

Nors ir nėra būtina pakeisti susitarimus, kuriuose daroma nuoroda į Jungtinės Karalystės teisės aktus, labai rekomenduojama tokius susitarimus pakeisti ir siekiant aiškumo bei teisinio tikrumo aiškiai nustatyti, kad taikytina teisė yra valstybės narės teisė (žr. toliau šio pranešimo 6 skirsnį).

⁸ Žr. Direktyvos 2009/38/EB 1 straipsnio 6 dalį kartu su 6 straipsnio 2 dalies a punktu.

5. KITI ASPEKTAI

Pereinamojo laikotarpio pabaiga taip pat gali turėti lemiamą reikšmę:

- taikomai teisei, nustatant, ar įmonė yra valdančioji įmonė (Direktyvos 2009/38/EB 3 straipsnis);
- specialaus derybų organo nariams, kuriuos proporcingai kiekvienoje valstybėje narėje dirbančių darbuotojų skaičiui renka arba skiria Bendrijos mastu veikianti įmonė ar Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupė, kiekvienai valstybei narei skiriant vieną vietą pagal toje valstybėje narėje dirbančių darbuotojų skaičių, kuris sudaro 10 proc. arba mažiau kartu visose valstybėse narėse dirbančių darbuotojų skaičiaus (Direktyvos 2009/38/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktas).

6. DIREKTYVOS 2009/38/EB 6 STRAIPSNYJE NURODYTI SUSITARIMAI

Vadovaujantis Direktyvos 2009/38/EB 6 straipsniu, Europos darbo tarybų steigimas ir veikimas priklausys nuo centrinės administracijos lygmeniu pasiekto socialinių partnerių susitarimo.

Pereinamojo laikotarpio pabaiga gali lemti didelį Bendrijos mastu veikiančios įmonės ar Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupės struktūros pakeitimą, kaip suprantama pagal šią nuostatą, ir daryti poveikį įsteigtos Europos darbo tarybos veikimui. Per tebevykstančias derybas dėl tokių susitarimų gali reikėti įvertinti pirmiau nurodytas pasekmes. Kad būtų atsižvelgta į pirmiau nurodytas pasekmes, gali reikėti pakeisti galiojančius susitarimus. Direktyvos 2009/38/EB 13 straipsnyje numatyta susitarimo keitimo tvarka, kai galiojančiuose susitarimuose nėra pritaikymo nuostatų.

Darbo teisei skirtoje Komisijos svetainėje (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=157>) pateikiama bendra informacija apie tarpvalstybinių įmonių ar jų grupių darbuotojų informavimą ir konsultavimąsi su jais. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

Europos Komisija

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas